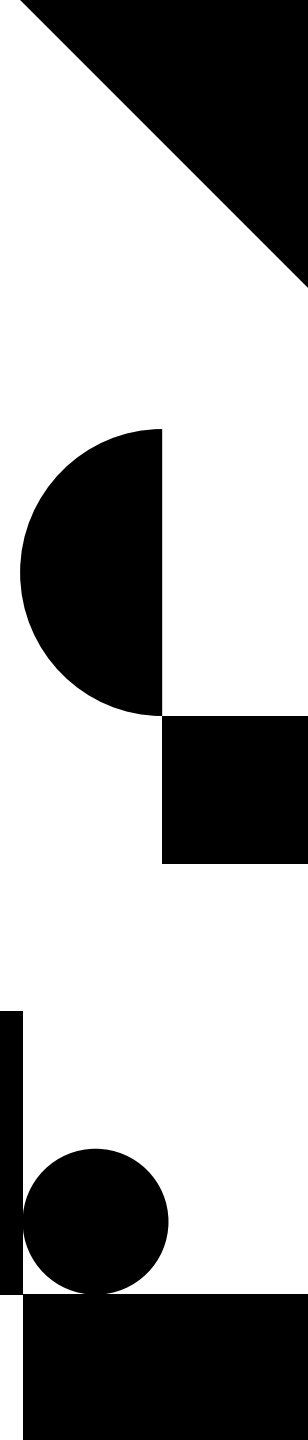

Vooronderzoek Sociaal Domein Kerkrade-Oost Rekenkamer Kerkrade

Dr. Maja Ročak, Dr. Anja Rudnick, Dr. Lotte Thissen
Academie voor Sociaal Werk, Lectoraat Sociaal Werk

**ZU
YD**

- Wie zijn we
- Onze aanpak
- Wat zien we in Kerkrade Oost?
- Wat betekent dit?
- Wat vraagt dit van vervolgonderzoek?

Wie zijn wij en wat brengen we mee?

Lectoraat Sociaal Werk, Zuyd Hogeschool

Onze expertise ligt in onafhankelijk, praktijkgericht sociaal onderzoek.

Wij verbinden:

- praktijkkennis van inwoners en professionals
- kennis van sociaal werk en lokale gemeenschappen
- beleid en beschikbare data
- wetenschappelijke kennis

We onderzoeken met de praktijk, dichtbij de leefwereld van inwoners, met als doel kennis die bruikbaar is voor beleid én uitvoering.

Wat hebben we beloofd?

Eerste inzicht geven in of en hoe de uitvoering van het sociaal domein aansluit op de kenmerken, behoeften en identiteiten van lokale gemeenschappen van verschillende buurten in Kerkrade Oost.

Daarvoor kijken we naar:

- wat er daadwerkelijk gebeurt in de uitvoering
- welke inwoners wel en niet worden bereikt
- hoe kenmerken van buurten en gemeenschappen daarin een rol spelen

Wat betekent dat concreet?

We onderzoeken:

1. Hoe organisaties het sociaal domein uitvoeren
2. Wat kenmerkend is voor de lokale gemeenschap
3. Waarom voorzieningen wel of niet aansluiten
4. Hoe bewoners en professionals dit ervaren
5. Wat dit betekent voor het vervolgonderzoek

1. Uitvoering én lokale gemeenschap

De focus van deze verkenning ligt op hoe uitvoerende organisaties gemeentelijk beleid in de praktijk realiseren. Maar niet alleen vanuit het perspectief van de organisatie.

We onderzoeken ook hoe de werking van voorzieningen *kan* afhangen van:

- Wijkdynamieken en/of cultuur
- Sociale netwerken
- Leefwerelden en -omstandigheden
- Behoeften van inwoners en professionals

We beschrijven niet alleen, maar proberen ook te begrijpen:

- Wat gebeurt er?
- Welke voorzieningen zijn er?
- Hoe ervaren inwoners die?

Let wel: dit is een verkenning dus we geven eerste inzichten hierin

2. Verschillende perspectieven combineren

We hebben aangekondigd dat we verschillende bronnen en perspectieven bij elkaar brengen:

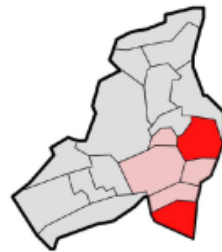
- Beleid
- Data
- Bewoners
- Uitvoerders
- Praktijkobservaties

Wijkanalyse Kerkrade-Oost

Ten behoeve van de Regiodeal 2.0

Binnenstad

Gemeente Kerkrade
Dorps Beheer
Afdeling Beheer en Bedrijfsvoering
Cluster Bedrijfsvoering – Coördinatie Statistiek & Onderzoek
Postbus 600
6400 AP Kerkrade
Tel. 14 945/040 - 567 87 07
Fax 043-567 83 95
e-mail: gemeentehuis@kerkrade.nl

3. Dit is een verkenning

Deze verkenning legt de basis voor gericht vervolgonderzoek.

Doelen:

- zicht krijgen op relevante thema's
- de lokale context begrijpen
- zien welke kennis en data al beschikbaar zijn
- vaststellen waar verdieping nodig is

Van brede vraag naar concrete verkenning

- Brede vraag:
 - Hoe sluit de uitvoering van het sociaal domein aan op de kenmerken, behoeften en identiteiten van lokale gemeenschappen van verschillende buurten in Kerkrade Oost
 - Deze kan niet volledig beantwoord worden middels een verkenning
- Daarom hebben we dit afgebakend en onderzocht via:
 - **Eenzaamheid** als concreet sociaal vraagstuk
 - **Rolduckerveld** en **Bleijerheide-Nulland** als twee lokale contexten
 - **Buurtbetrokkenheid** als aanvullend perspectief
- Bedoeling: om via het thema eenzaamheid zichtbaar te maken hoe beleid, uitvoering en lokale gemeenschappen op elkaar aansluiten

De buurten verschillen, maar cijfers vertellen niet waarom...

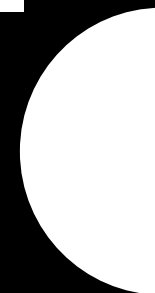
Buurt	Subjectief welzijn - Eenzaamheid (Zeer ernstig / Ernstig) (%)
Centrum	15,3%
Holz	15,9%
Bleijerheide	17,6%
Nulland	16,0%
Rolduckerveld	18,4%
Erenstein	17,5%
Chevremont	16,8%

Buurt	Samenleven: buurtbetrokkenheid (%)
Rolduckerveld	66%
Erenstein	66%
Centrum (deel van Kerkrade-Oost)	62%
Holz	62%
Bleijerheide	60%
Nulland	60%
Chevremont	48%

Werkwijze: De wijk in!

- 8 veldbezoeken waarin we observeerden en gesprekken voerden met wijkbewoners, bezoekers van activiteiten en professionals op centrale ontmoetingsplekken
- Wijkwandelingen alleen en met professionals/vrijwilligers
- 8 interviews met professionals
- 2 interviews met bewonersorganisaties
- Inductieve analyse van data middels open codering om zicht te krijgen op relevante patronen en concepten
- Relevante beleidsstukken en informatie ontvangen en bekeken

Bevindingen

Er gebeurt veel dat zichtbaar verschil maakt in de buurten

- Gemeenschapshuizen functioneren als belangrijke ontmoetingsplekken
- Professionals die de buurt en bewoners kennen, weten goed aan te sluiten
- Activiteiten hebben naast ontmoeting ook een signalerende en verbindende functie

Voorbeelden

Vrouwengroep Rolduckerveld

Maaltijden Bleijerheide

Samenwerking jongerenwerk, school, buurttuin en buurthuizen in Rolduckerveld helpt om jongeren en ouderen samen te brengen

Tegelijkertijd zien we vier belangrijke spanningen

1. Niet iedereen wordt bereikt

Vooral werkenden, jonge ouders, kinderen en jongeren lijken minder zichtbaar in het bestaande aanbod.

2. De sociale infrastructuur is kwetsbaar

Er is behoefte aan vrijwilligers (m.n. maatjes) en aan professionals die structureel verbindingen in buurten kunnen leggen en aan kunnen sluiten bij wijkdynamieken of -culturen.

3. Veel programma's, projecten en initiatieven

Professionals en bewoners zien veel programma's en activiteiten naast elkaar bestaan, terwijl het overzicht en de verbinding tussen beleid, uitvoering en wijk niet altijd duidelijk zijn voor bewoners en professionals.

4. Behoeft aan meer capaciteit en ruimte voor *outreaching* werken

Zeker om verborgen eenzaamheid in kaart te brengen en zicht te krijgen op bewoners die niet hun weg vinden naar de geboden activiteiten en ondersteuning, is *outreaching* vermogen nodig, bijvoorbeeld in de vorm van opbouwwerk

Wat betekent deze verkenning voor richtlijnen voor vervolgonderzoek?

- Onderzoek niet alleen formeel beleid, maar ook wat feitelijk in buurten gebeurt
- Onderzoek samen mét bewoners én professionals, niet uitsluitend óver hen
- Kijk nadrukkelijk naar groepen die nu minder goed worden bereikt, waaronder jongeren, jonge gezinnen en werkenden
- Onderzoek de samenhang tussen programma's, kaders, beleidsdoelen en organisaties binnen het sociaal domein
- Kijk naar de voorwaarden voor duurzame sociale infrastructuur: continuïteit, opbouwwerk, vrijwilligers, lokale kennis en langdurige relaties

De eerste verkenning laat zien dat aansluiting niet alleen wordt bepaald door het aanbod, maar vooral door de relatie tussen aanbod, professionals, bewoners en de lokale context.

Vervolgonderzoek moet daarom niet alleen vragen wat er wordt uitgevoerd, maar ook voor wie het werkt, waarom het werkt en wie buiten beeld blijft.

Bedankt voor jullie aandacht!

